Наше Слово

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК
TYGODNIK UKRAIŃSKI
UKRAINIAN WEEKLY

Рік LXX № 38 (3553) Варшава, 21 вересня 2025 року, Ціна / Cena 7 zł (vat = 8%) INDEKS 366609 ISSN 0027-8254 Інтернет-версія газети nasze-slowo.pl

Фото з фейсбук-сторінки Софії Тими

У Лігниці зрізали хрест з українського храму. с. 5

Волонтерів з Вармії та Мазур відзначили українськими державними нагородами. с. 2

Куди прямуєш, Польщо? с. 6

ISSN 027-8254
38
9 770027 825252

eprasa.pl 1c1a0bce90

Григорій СПОДАРИК
Фото автора статті

Волонтерів з Вармії та Мазур відзначили українськими державними нагородами

У Львові в День українського прапора відбулося особливе нагородження волонтерів з Вармінсько-Мазурського воєводства. Степан Мельник отримав відзнаку Міністерства оборони України. Тим часом Романові Броновському та Петрові Пушкарю вручили подяки. Також нагороджено їхніх партнерів зі Львова – підприємця Володимира Мороза та колишню депутатку Верховної Ради Оксану Юринець.

Під час церемонії було наголошено, що праця волонтера сьогодні прирівнюється до служби лікаря, пожежника чи військового, адже всі вони виконують одну мету – рятують демократичний світ і борються за свободу України. За останні два роки волонтери з Вармії та Мазур, крім харчів та одягу, передали українським підрозділам понад дві тисячі вогнегасників, генератори для позицій і шпиталів, сучасні рукави різних діаметрів та спеціальні водяні й пінні стволи, що дозволяють швидше й ефективніше гасити пожежі, економити воду, рятувати життя військових та зберігати техніку.

На тому, що потрібно з протипожежного обладнання, знається Степан Мельник, який сам є пожежником-добровольцем. Під час церемонії у Львові він підкреслив, що нагорода – це визнання спільних зусиль багатьох людей: «Нагороду приймаю для всього нашого колективу: для тих, хто допомагає, жертвує, збирає кошти на закупівлю речей. Завжди дякую нашим водіям, які разом зі мною вирушають у рейси. Часом було страшно, але ми поверталися щасливо додому».

Ділячись досвідом з понад тридцяти поїздок із гуманітарними конвоями, він зазначає: «Традиційно ми завозимо допомогу для пожежників і медиків. Перев'язки, продукти та спорядження доставляємо кожного разу, адже на медичних пунктах багато поранених наших воїнів».

Як усе починалося, згадував Роман Броновський: «Початок був спонтанним. Ми поїхали на кордон, щоб допомогти своїй родині. Чекали близько трьох днів на нейтральній території, і так усе почалося. Найціннішою винагородою для нас є не офіційні відзнаки, а реакція тих, хто отримує допомогу. Коли бачиш дітей, які втрати-

eprasa.pl 1c1a0bce90

ли родину, і можеш подарувати їм хоч трохи радості – це найкраща нагорода».

Волонтер також згадував болісні моменти поховань загиблих воїнів, які нагадують про реалії війни: «Це сильні емоції, їх не можна передати словами. Треба бути там, щоб зрозуміти».

Своєю чергою Петро Пушкар нагороду присвятив пам'яті батька, який належить до покоління тих, хто роками боровся за незалежність і страждав за українськість: «Напевно, можна було б робити більше, але дуже приємно отримати відзнаку з рук представників командування. Любов до держави, любов до синьо-жовтого прапора, любов до України – ось що мотивує. Мотивація була, є і буде».

Петро Пушкар також займається фотографією, яку розглядає як форму служіння: «Це не просто репортерські кадри. Потрібно заговорити з людьми, які бояться війни, показати їхні емоції. Такі фотографії можуть дійти до соцмереж і допомогти людям відчути воєнну реальність».

Волонтери з Вармії та Мазур співпрацюють з львівською громадою. Серед них – підприємець Володимир Мороз.

«Співпраця з хлопцями почалася з перших днів війни. Я переобладнав приміщення у Львові на прихисток для біженців, забезпечив ліжками, постіллю, пральною машиною, пічкою. Потім з'явилася потреба у спорядженні для пожежників: бензопили, помпи й інше. Зараз постійно намагаємося організувати таку допомогу», – відзначив він.

На місці також працює волонтер Гарнізонного храму святих апостолів Петра і Павла Леонід Прокопчук, син якого служить на фронті: «Війна стосується всіх, перемога залежить від кожного. Кожен маленький донат долучається до спільної справи. Ворог готувався десятиліттями, і сьогодні ми змушені протистояти його потужній техніці. Але ми вистояли й можемо захищати Україну та Європу».

Тепло і прихисток волонтерам надає родина. Ірина Ярмола, у якої зупиняються Степан і Роман з друзями, розповідає: «Ми завжди раді, коли наша родина приїжджає, особливо з допомогою. Хочемо миру, щоб діти росли під спокійним небом. Я плела сітки, готувала вареники, приймала біженців. Треба дружньо боротися за мир, щоб діти жили щасливо».

Волонтери співпрацюють також з отцем Тарасом Михальчуком, настоятелем Гарнізонного храму святих апостолів Петра і Павла у Львові.

«Дякую пану Степану і його команді з Ольштина. Йдеться не лише про матеріальну допомогу, а й про моральну та духовну підтримку. Для нас важливо, що хтось є поряд, навіть коли до Львова прилітають ракети. Це вселяє віру, що ми переможемо. Можна подумати, що у Львові все нормально, але ми живемо в іншому світі, ніж до війни. У нас є одне гасло: воля або смерть. І ми будемо стояти до кінця», – зауважив священник.

Для всіх волонтерів – польських і українських – допомога Україні стала не тимчасовою справою, а місією. Вони переконані: перемога можлива лише завдяки спільним зусиллям українців та поляків, які працюють разом, підтримують одне одного й допомагають фронту та цивільним. ●

Фотографії Петра Пушкаря

eprasa.pl 1c1a0bce90

День Незалежності України в Лодзі за ініціативи українського хору «Намисто»

24 серпня українці міста Лодзь прийшли до мистецької кав'ярні на вулиці Пйотрковській 17, щоб віддати належну честь всім, хто брав участь у становленні та захисті Незалежності України, вшанувати багатовікову історію боротьби нашого народу за свободу, згадати тих, хто віддав життя за мирне небо, і висловити вдячність захисникам нашої Батьківщини. Мистецький захід був організований за ініціативи українсько-польського хору «Намисто», який радо співпрацює з лодзьким гуртком Об'єднання українців у Польщі та є частим учасником місцевих заходів.

Серед почесних гостей свята були Світлана Безродня – керівниця студії «Арт-Синиця», Степан Шніцар – автор краєзнавчої книги «Тулиголови крізь глибину століть до сьогодення», Тетяна Лопуга – диригентка хору «Намисто», Домініка Левандовська – засновниця польської школи для іноземців, Тетяна Ніколаєвська – відома волонтерка та громадська діячка, Іван Паранич – військовослужбовець 63-ї ОМБр ЗСУ. Свято вела Ірина Степась, засновниця та учасниця хору «Намисто», людина з величезним досвідом організаційної роботи. Хор створили українки-мігрантки у грудні 2022 року, які мали мрію популяризувати українську пісню за кордоном. Популярності хорові додавало майстерне керівництво диригентки Тетяни Лопуги, випускниці Київської консерваторії ім. П. Чайковського, в минулому солістки київського хору «Кредо», якому вона присвятила 17 років творчої кар'єри. Однак війна змусила жінку залишити Київ і шукати прихистку в Польщі. Зараз хор є бажаним гостем на різних заходах і фестивалях, що проходять на теренах Лодзі та воєводства.

Після офіційної частини та виступів почесних гостей почався святковий концерт. Розважали гостей свята патріотичними піснями діти зі студії «Арт-Синиця». Домініка Левандовська влаштувала цікавий мовознавчий конкурс. Але найбільше присутні чекали на виступ хору «Намисто», який вже третій рік поширює красу української хорової пісні. Пролунали «Ой, чорна я си, чорна», «Дам я яловицю», «Нині, нині», «Коло мої хати», «Ой, у полі криниченька» (солістка Вікторія Панова), «Гуцулка Ксеня» (дует Марії й Тетяни Лопуг), «Сонце низенько» (солістка Ольга Ракович), «Ой, дуб, дуба», «Вербовая дощечка» (солістка Ольга Ракович), «І в вас, і в нас», духовний гімн України «Боже великий, єдиний». Коли хор викликали на біс, хористи виконали ще веснянку «Ой, вийду надвір» (співали Тетяна Шумська, Марія Лопуга, Вікторія Панова, Олена Зайченко, Ольга Ракович).

Під час святкування Дня Незалежності України відбулася теж особлива подія – виставка виробів талановитих майстринь. Гості заходу мали змогу насолодитися прекрасними роботами Ірини Степась, Оксани Бобели та Алли Савчук, які представили намисто, сумки та писанки ручної роботи. Особливу увагу відвідувачів виставки привернула книга Степана Шніцара, також презентована на виставці. У ній автор торкнувся теми трьох депортацій, здійснених комуністичними режимами: українців з Польщі до УРСР, поляків з окупованих Радянським Союзом частин України, Білорусі та Литви до Польщі, а також акції «Вісла».

Кульмінацією свята став зворушливий майстер-клас із виготовлення ляльки-мотанки «Берегиня», який провели Алла Савчук та Наталія Куляк, даруючи всім учасникам тепло та частинку українських традицій.

Наприкінці власники закладу пригощали всіх борщем і дерунами, приготованими спеціально до цього свята.

Степан ШНІЦАР

Відзначення державного свята України в Лігниці

24 серпня Лігницький відділ Об'єднання українців у Польщі організував святкування Дня Незалежності України. Понад сто учасників зібралося біля Старої ратуші. Серед присутніх були мешканці міста та гості з регіону, які на початку зустрічі заспівали польський та український державні гімни.

У події взяли участь переважно місцеві українці, представники української меншини та громадяни України, які прибули сюди після 2022 року. До події долучилися теж польські мешканці міста, зокрема заступниця мера Лігниці Александра Кшешевська, депутат Лігницької міської ради Павел Фрост та інші.

«Як поляк я пишаюся тим, що зміг взяти участь у святкуванні Дня Незалежності України в Лігниці. Слава Україні!» – написав Павел Фрост на особистій сторінці у фейсбуці. Перед заходом він висловив у своїй стрічці побажання українцям: «З нагоди Дня Незалежності України бажаю вам, друзі, свободи та миру, перемоги та правди, любові та душевного спокою, терплячості та мужності. Дружби та порозуміння між нашими народами. Я є і завжди буду з вами. Слава Україні!»

Під час святкування мистецьку програму представив шкільний гурт «Кришталь». Нагадаємо: колектив діє у Комплексі загальноосвітніх шкіл №4 імені Богдана-Ігоря Антонича у Лігниці.

Крім того, в рамах заходу відбувся показ фотографій українських міст, зруйнованих внаслідок російської агресії. Дехто з українців тримав аркуші паперу з написами, в яких дякували за допомогу Україні.

Фото з фейсбук-сторінки Павла Марціна Фроста

Більше новин читайте на сайті: nasze-slowo.pl.
Опрацював на основі повідомлень Павло ЛОЗА

eprasa.pl 1c1a0bce90

ТЕМА НОМЕРА

Павло ЛОЗА

У Лігниці зрізали хрест з українського храму

У Лігниці (Нижньосілезьке воєводство) з купола греко-католицької церкви вкрали хрест. «Це осквернення було сплановано та здійснено як чіткий символічний жест. Це не вандалізм – це сигнал!» – пише у заяві ОУП голова організації Мирослав Скірка. Своєю чергою Посольство України негайно звернулося до Міністерства закордонних справ Польщі з проханням про втручання.

Акт вандалізму та наруги над хрестом стався між 12 та 13 вересня. З купола греко-католицької церкви Успіння Пресвятої Діви Марії на вулиці Вроцлавській було викрадено хрест. Поліція, яка розслідує справу, зібрала докази з місця події.

– Храм високий. Як зловмисники туди потрапили? Шок, – дивується парафіянин Адам Вевюрка, чий батько та дядько виготовили церковний хрест і передали його парафії. – Ковальство було сімейною традицією протягом поколінь. Мій батько Іван та дядько Павло виготовили цей хрест, який був встановлений на головному куполі. Те, що сталося, обурює не лише нашу церковну громаду, а й моїх колег, місцевих українців православної віри, – каже Адам Вевюрка, представник Об'єднання лемків у Лігниці.

– Блаженніший висловив свою підтримку та сказав, що хрест буде знову встановлено. Така солідарність – дуже важлива, та що він підтримує наш дух, – вважає Іван Олійнк, парафіянин лігницької церкви та член місцевого гуртка ОУП.

Докази свідчать, що для демонтажу конструкції використовували інструменти. Зловмисники піднялися на 15 метрів, щоб зняти хрест.

«Щоб дістатися до вершини купола, вони зруйнували покриття даху, зокрема, збивши з нього анкери. Це матеріальна шкода, але найбільша втрата – це осквернення нашого місця культу – церкви та хреста, який для нас є символом Божої любові до людства. Ми всі глибоко вражені цим», – прокоментував справу для місцевого новинного порталу Ica.pl отець Мирослав Драпала, парох греко-католицької парафії в Лігниці.

13 вересня святиню відвідав отець і глава УГКЦ Блаженніший Святослав, який разом із владикою Володимиром Ющаком, єпископом вроцлавсько-кошалінським УГКЦ, взяли там участь у вечірні.

Після візиту до Лігниці глава УГКЦ написав на своїй фейсбук-сторінці: «Наміром злочинців було не вкрасти метал, а принизити сумління віруючих, познущатися з нас усіх. Яка диявольська іронія, що це сталося саме напередодні свята Воздвиження Чесного і Животворящого Хреста! Але ми, християни, святкуючи це свято, бачимо дивний Божий промисел: вони хотіли скинути хрест додолу, а ми святкуємо його піднесення. Хоча матеріальний хрест упав, у наших серцях Господній Хрест стоїть».

Офіційні заяви з цього приводу зробили греко-католицькі єпископи Ольштинсько-Ґданської та Вроцлавсько-Кошалінської єпархій УГКЦ, в яких зазначається, зокрема, що не можна залишатися байдужими до таких актів осквернення та вандалізму.

Позицію останньої на своєму сайті оприлюднила Польська єпископська конференція (Konferencja Episkopatu Polski).

Посольство України в Польщі також опублікувало заяву щодо інциденту.

«Посольство України в Республіці Польща терміново надіслало ноту до Міністерства закордонних справ Республіки Польща, а Генеральне консульство України у Вроцлаві звернулося до місцевих правоохоронних органів із проханням вжити всіх необхідних заходів та притягнути винних до відповідальності», – повідомило Посольство України в Польщі на фейсбук-сторінці.

Крім цього, посол України в Польщі Василь Боднар у фейсбуці публічно звернувся до правоохоронних органів Польщі, закликавши зробити все, щоб цей та всі подібні «злочини проти українців та українства дійшли до логічного завершення – вироків суду згідно із законодавством Польщі».

«Закликаю польських друзів та партнерів уже реагувати на антиукраїнські тенденції в польському суспільстві. Переконані, що для польського народу, так само як для українського, пошкодження церков неприпустиме за жодних умов», – написав дипломат.

Об'єднання українців у Польщі теж оприлюднило свою позицію щодо осквернення храму в Лігниці.

Як читаємо у заяві, яку підписав голова організації Мирослав Скірка, цей акт святотатства та осквернення відбувається на тлі «зростання хвилі антиукраїнських настроїв у Польщі».

«Діти бояться розмовляти українською на вулицях, опікуни бояться організовувати заходи на свіжому повітрі, а культурні події доводиться переносити в закриті приміщення», – йдеться у заяві. У ній зазначено, що багато людей повідомляють про образи, приниження або навіть чують, що «Польща для поляків, а інші повинні виїхати».

«Польща „коричневіє" з тривожною швидкістю! Це відбувається насамперед у результаті посилення пропаганди з боку деяких польських політиків», – вказано у зверненні.

Тому, на думку голови Об'єднання, «лігницька профанація» має служити як попередження і сигнал, щоб протверезіти: «Перш за все для польських політиків. Наразі ми не маємо чіткої відповіді, чи це апогей, чи початок? Ми не хочемо, щоб це стало початком антиукраїнської „Кришталевої ночі" над Віслою. Це залежить від рішучості влади та позиції суспільства».

У своїй заяві ОУП, зокрема, звертається до польської влади та служб із закликом якомога швидше виявити винних та покарати їх згідно із системою правосуддя. Водночас українська організація наголошує, що події в Лігниці є результатом політики, котра розпалює антиукраїнські настрої у Польщі та підриває розуміння щодо важливості польсько-української солідарності.

«Чи може путін розраховувати на відсутність польсько-української солідарності, оскільки польське суспільство переконали, що Польща існує лише для поляків, залежатиме лише від реакції самого суспільства. Ми звертаємося до польського суспільства: не будьмо байдужими! Бо зло повільно, але радикально вкорінюється. Є лише один його господар, і він сидить у кремлі», – підсумовано заяву Об'єднання українців у Польщі. ●

eprasa.pl 1c1a0bce90

Ольга ПОПОВИЧ

Куди прямуєш, Польщо?

Так званий медовий рік польсько-українських відносин, який припав на 2022-й, залишився в минулому. Наступні два роки позначилися постійною турбулентністю у двосторонніх відносинах. Антиукраїнські настрої у Польщі зростають, а в Україні все частіше говорять про ненадійність польського союзника. До цього додається вплив росії, яка найбільше зацікавлена у погіршенні польсько-українських відносин та «польсько-польська війна», яка призводить до все більшого впливу правих радикалів на польський дискурс. Складається патова ситуація, яка може мати фатальні наслідки для обох країн вже у найближчому майбутньому.

У 2022 році Польща та поляки здивували не лише цілий світ й Україну, але також і самих себе. Та неймовірна солідарність з Україною, військова підтримка, відкриття кордонів для українських біженців і допомога їм у Польщі – все це відбувалось масово і щиро. Польща різко відчувала загрозу з боку росії. Тоді ще не було зрозуміло, як довго триватиме повномасштабна війна і чи зможуть ЗСУ стримати російську агресію, унеможливлюючи просування росіян до польських кордонів. Через кілька місяців після 24 лютого стало зрозуміло, що війна буде довгою, а Україні вдається стримати агресора. Хоч і загрозу зі сторони росії не було нейтралізовано, але надзвичайно повільне просування російської армії в Україні дало зрозуміти, що кремль буде виснажувати свої сили у цій війні. Тому в найближчий час Європа, зокрема і Польща, у відносній безпеці.

Для Польщі настав час, коли варто було активно зміцнювати власну безпеку. І мова не лише про нарощування мілітарного потенціалу, але й інформаційної безпеки. З перспективи майже чотирьох років повномасштабної війни росії проти України можна ствердити, що Польща так і не змогла ефективно протидіяти російській дезінформації та адекватно реагувати на поширення російських наративів у польському інфопросторі. Більше того, наважуюсь припустити, що Польща зараз програє росії у цьому елементі гібридної війни. І найгірше, що здебільшого польські політичні еліти навіть не розуміють цього. Без розуміння неможливо виправити ситуацію. Навпаки – російська дезінформація через різні інформаційні канали, прихильних до росії коментаторів і політиків чи звичайних «корисних ідіотів» буде і надалі зміцнюватись, підриваючи безпеку країни. Одним з ключових великих наративів росіян, який спрацював у Польщі, став антиукраїнський наратив.

Цілком очевидним було те, що масовий приїзд до Польщі українських втікачів від війни буде мати вплив на польське суспільство, яке десятиліттями було досить моноетнічним. Хоч українці та поляки мають багато спільних ментальних ознак, однак відмінності таки є. Навіть в одній країні маємо приклади, коли регіонально помітні відмінності у суспільствах. Велика кількість українців у Польщі створила сприятливе тло для російської пропаганди, яка досить легко входила у польський дискурс.

У Польщі в останні десятиріччя триває перманентне політичне змагання двох основних політичних сил: консервативної Права і Справедливості та ліберальної Громадянської коаліції (раніше Громадянської платформи). За ці роки – а сам процес розпочався після смоленської катастрофи в 2010 році – польське суспільство звикло, але також і втомилось від постійної боротьби між цими обома політичними таборами. Час від часу чутно голос лівих партій, які також поділені і не мають великого впливу у суспільстві. Подібно до лівих, маловпливовою теж є і консервативна з центристським напрямком Польська селянська партія. Під вибори теж з'являються нові політичні проєкти, але вони з часом маргіналізуються чи зовсім зникають з політичної сцени Польщі. На цьому тлі, починаючи десь з 2015 року, почали набирати сили праві радикали. Вони однаково критикували і критикують владу урядів ПіС та ГК, хоч ідеологічно їм таки близько до консерваторів ПіС. Праві радикали найбільше, так виглядає, мають у своїх рядах політиків та активістів, які досить легко поширюють наративи, близькі кремлю, зокрема антиукраїнські. Коли в 2023 році розпочалась економічна суперечка між Польщею та Україною, саме політики коаліції радикальних сил Конфедерації найбільш активно поширювали різного роду антиукраїнську дезінформацію. Також їхні політики очолювали рух, який блокував польсько-український кордон. На парламентських виборах у 2023 році Конфедерація набрала 7,16% голосів виборців, посівши п'яте, останнє місце серед усіх партій та блоків, які пройшли до Сейму. Але вже на президентських виборах у 2025 році кандидат від Конфедерації Славомір Менцен (який очолює політичну силу Нова Надія) набрав понад 14% голосів усіх виборців, а представник Конфедерації Корони Польської, яка у виборах до Сейму стартувала у списках Конфедерації, Ґжеґож Браун – понад 6%. Що разом склало понад 20% голосів усіх виборців у першому турі президентських виборів. Останні кілька місяців опитування щодо рейтингу політичних сил у Польщі стабільно показують для крайніх радикалів третє місце з приблизно 14-17% підтримкою серед всіх опитаних. Зростання популярності крайніх правих відбувається досить стрімко. Найбільше непокоїть той факт, що риторика радикалів тепер постійно присутня у польському медійному просторі. А ця риторика досить агресивна щодо опонентів, з чітким поділом свій/чужий, наповнена популізмом і дезінформацією, зокрема щодо українців. Чи радше – насамперед щодо українців та України.

eprasa.pl 1c1a0bce90

Оскільки популярність правих радикалів у польському суспільстві лиш зростає, то можемо спостерігати за тим, як дві найбільші політичні сили цілком активно почали і свою «боротьбу» за польський електорат. Якщо у консервативного ПіС є більше спільного з виборцем Конфедерації, то от ГК мала б мати абсолютно різні меседжі. Але останнім часом бачимо, що, незважаючи на різне ідеологічне підґрунтя, ліберальна ГК заграє з виборцем радикалів, жонглюючи наративами, які формують крайні праві.

Отже, одним з ключових наративів крайніх правих є антиукраїнський наратив. Можна виділити такі основні його складові:

– українці у Польщі мають більше привілеїв, ніж самі поляки;

– українці забирають роботу у поляків;

– українці користаються безкоштовною медичною опікою і їм, а не полякам, надається першість у наданні медичної допомоги;

– українські біженці частіше, ніж поляки, порушують закон у Польщі і створюють небезпеку для польських громадян;

– Україна невдячна і сприймає польську підтримку як належне, а тому вимагає кожного разу все більше і більше;

– Україна хоче втягнути Польщу у війну проти росії;

– українці користаються соцвиплатами у Польщі, обкрадаючи тим самим польський бюджет та поляків;

– Польща українізується, а українська мова запроваджується у польських школах як друга обов'язкова мова;

– Україна не дозволяє гідно поховати жертв волинських злочинів часів Другої світової війни, забороняючи проводити ексгумації.

Якщо порівняти ці основні антиукраїнські дезінформаційні перекази з російськими вкидами у соцмережах та на різних російських пропагандистських ресурсах, то не побачимо жодної різниці. Тому логічно виникає припущення, що весь антиукраїнський наратив у Польщі формується (чи формувався?) у росії, з врахуванням особливостей польських реалій. Частина поширювачів антиукраїнських наративів цілком робить це свідомо, симпатизуючи росії (хто відкрито, а хто приховано), але є також і такі, хто несвідомий своєї ролі у цій російській інформаційній операції. Вони щиро вірять у ці наративи, вважаючи себе дійсно патріотами Польщі. Зрештою, ці наративи абсолютно суголосні з ідеологією радикалів, де етнонаціоналізм є ключовим і домінуючим. Польща вже в своїй історії проходила цей етап – у міжвоєнний період XX століття. Тоді ідеї польського ідеолога націоналізму Дмовського стали базовими у політиці Польщі. Варто пригадати, що саме Дмовський свого часу закликав до союзу з росією, а українців не розглядав як повноправну з поляками націю. Тепер ідеї Дмовського дещо еволюціонували. росія поки не може вважатись союзною державою, але Україна розглядається виключно як буфер для Польщі, але не як союзник чи партнер. Сучасні прихильники Дмовського не бачать України у НАТО чи ЄС, а українських мігрантів та біженців у Польщі виключно розглядають як робочу силу без прав та власного голосу.

З 90-х років у Польщі Центр дослідження суспільної думки (пол. CBOS) щороку проводить опитування на тему ставлення поляків до інших народів, зокрема й українців. З опитувань за різні роки бачимо, що українці ніколи не тішились особливою симпатією серед поляків. Сплеском стали події 2022 року, після яких вперше за всю історію опитування 51% поляків висловив свою симпатію щодо українців. На 2025 рік дані вже дещо інші, тепер лиш 30% опитаних із симпатією сприймають українців, натомість негативно – 38%. Домінування негативного сприйняття українців польським суспільством над позитивним довший час було незмінним, щоправда в останнє десятиріччя це сприйняття почало змінюватись у кращу сторону.

Раніше, незважаючи на переважання у поляків антипатії до українців над симпатіями, не так часто фіксувались фізичні чи словесні акти агресії, натомість за останній рік ситуація почала погіршуватись. Тепер досить часто можна спостерігати за агресивною поведінкою зі сторони поляків щодо українців. І цьому, очевидно, сприяють два основні чинники: мільйонна кількість українських громадян у Польщі та відкрита антиукраїнська кампанія у польській політичній дискусії. За всю історію виборчих процесів у Польщі до 2025 року ніколи не було ситуації, коли тема України та українців (та ще й у переважаючій негативній складовій) ставала однією з ключових у передвиборчих дебатах. Президентська кампанія, яка фактично тривала з кінця 2024-го до червня 2025 року, стала першою кампанією, де українська тема постійно була присутня. Антиукраїнські наративи супроводжували кампанію таких радикалів, як Славомір Менцен та Ґжеґож Браун, не згадуючи вже про інших малорейтингових кандидатів. Спробував загравати з консервативним електоратом, використовуючи тему допомоги українцям у Польщі, і Рафал Тшасковський, суперник консерватора Навроцького. Сам же переможець президентських перегонів Кароль Навроцький також досить часто виголошував антиукраїнські тези. Зрештою, перший місяць на посаді президента теж відзначився антиукраїнськими нотками у політиці новообраного президента: накладанням вето на законопроєкт про допомогу українським громадянам та пропозицією внести зміни до двох законів щодо впровадження кримінальної відповідальності за «поширення ідеології бандеризму».

Антиукраїнський дискурс у Польщі набрав загрозливих форм, почастішали акти агресії щодо українців. Очолюють цей дискурс представники крайніх правих, які нарощують свій політичний вплив у суспільстві. Боротьба за голоси та симпатії електорату часто штовхає більш поміркованих консерваторів у напрямку антиукраїнської риторики радикалів. На жаль, і ліберали не гребують такою риторикою. росія дуже вміло в інформаційному полі підсилює антиукраїнські наративи та запускає все нові. Відносини між Польщею та Україною перестали бути довірливими, а союз виглядає досить ситуативним. Така ситуація прямо загрожує безпеці обох країн. Без розуміння та протидії антиукраїнській риториці Польща стає вразливішою до російської агресії. А в кінцевому варіанті програють обидві держави – Польща та Україна, у виграші буде знову росія, як це вже не раз було у нашій спільній історії. ●

eprasa.pl 1c1a0bce90

Григорій СПОДАРИК
Фото автора статті

Свято урожаю в Пєнєнжні: вдячність фермерам, єдність громад і збереження традицій

У Пєнєнжні наприкінці серпня відбулося Свято урожаю. Це традиційне дійство, яке вже понад чверть століття збирає місцеву громаду, організує місцевий гурток Об'єднання українців у Польщі та греко-католицька парафія. Свято поєднало обжинкові обряди, молитву, мистецькі виступи та теплу атмосферу вдячності тим, хто щодня працює на землі, щоб був хліб на столі.

Розпочалася подія урочистою літургією з освяченням вінків і хлібів, під час якої пролунали молитви за фермерів та врожай. Згодом гостей привітали організатори, представники місцевої та регіональної влади й української громади. У своїх словах вони не раз підкреслювали, що Свято урожаю є не лише подякою Богові та хліборобам, а й моментом, коли громада може відчути справжню єдність, таку потрібну в непрості часи.

Мистецька частина свята була дуже насиченою. На сцені виступили фольклорні та музичні колективи: «Стокротки», «Весолушки», «Вишиванка», «Подія Фолк», «Лєший», «The Ukrainian Folk», «Шаравари» та DJ PiterS. Їхні пісні й танці стали барвистим відображенням як української, так і польської культури, адже свято в Пєнєнжні завжди єднає обидві громади. Учасники також мали нагоду долучитися до панельних дискусій, зокрема, за участі Юрія Ринковського і представників товариства «Вербицька земля», які нагадали, що важливо не лише святкувати сьогодення, але й пам'ятати історію, коріння та досвід попередніх поколінь.

Подію збагатив етнопоказ моди, який розкрив багатство колекції старовинних вишиванок Юрія Ринковського. Його збірка така велика й різноманітна, що вже зараз могла б стати основою для мінімузею українського народного одягу. Це справжній скарб, що передає красу орнаментів та позитивну енергію поколінь, котрі носили представлені сорочки й святковий стрій.

Голова гуртка ОУП у Пєнєнжні Галина Стегнач-Буськo, відкриваючи свято, наголосила: «Це регіон типово рільничий. І просто було природним, щоб таке свято, на якому ми дякуємо і виражаємо шану для фермерів, відбувалося саме тут, у Пєнєнжні. Особисто для мене воно є дуже важливим, адже ми єднаємося».

Своєю чергою директорка української школи в Ґурові-Ілавецькому Марія Ольга Сич, звертаючись до громади, підкреслила, що цей день був би зовсім іншим без участі випускників її школи: «Вони є тут скрізь – серед учасників концерту, у церковному хорі, серед ведучих. Це велика українська родина, яка зберігає традиції, дбає про культуру і водночас підтримує Україну. Я хочу, щоб ми пам'ятали про це, коли ділимо хліб, щоб його ніколи не забракло ні тут, у Польщі, ні в Україні».

Голова Ельблонзького відділу ОУП Мирослав Притула зауважив, що Пєнєнжно є прикладом того, як поляки й українці можуть творити щось спільне: «Сьогодні ми бачимо, як на одній сцені виступають польські та українські колективи. Це не абстракція – це реальність, яка можлива щодня. Саме тому ми не можемо дозволити себе роз'єднати. Нам потрібна єдність, щоб стояти поруч одне з одним, як брати».

Отець Артур Маслей, парох парафії в Пєнєнжні, згадав історію виникнення цієї традиції: «Коли я побачив,

eprasa.pl 1c1a0bce90

що тут живе багато фермерів, але бракує свята, яке підкреслювало б їхню працю, вирішив започаткувати його. Спершу були невеликі богослужіння у 1996 році, а вже в 1999-му ми вийшли на сцену. Відтоді щороку це свято розвивається. Бо поки потрібний хліб, потрібні й фермери, і наша подяка Богові за їхню працю».

Владика Аркадій Трохановський зазначив, що подія в Пєнєнжні набула особливого значення, адже вона стала українським святом урожаю, яке водночас об'єднує і поляків.

«Це час подяки Богові та хліборобам за всі плоди. Сьогодні ми також маємо пам'ятати про українських фермерів, які навіть під загрозою втрати життя, під ракетами вирощують хліб. Це героїчна праця, яка вимагає пошани й молитви за них», – додав він.

Фермер і цьогорічний староста свята Іван Бонцаль розповів про непрості жнива цього літа: «Дощі падали, зерно піддалося грибковим хворобам, і багато довелося продати як кормове. Але ми не здаємося, сіємо далі. Найбільше у цьому святі мені подобається те, що поляки й українці разом дякують за врожай. Це момент, коли можна зустрітися, поговорити й згадати минуле».

Свято урожаю в Пєнєнжні стало нагадуванням про важливість традицій, силу громади й вдячність за дари землі. Воно показало, що хліб — це не лише результат важкої праці, але й символ життя, миру та єдності. У часи викликів і непевності саме такі зустрічі дають відчуття спільноти та надії на майбутнє. ●

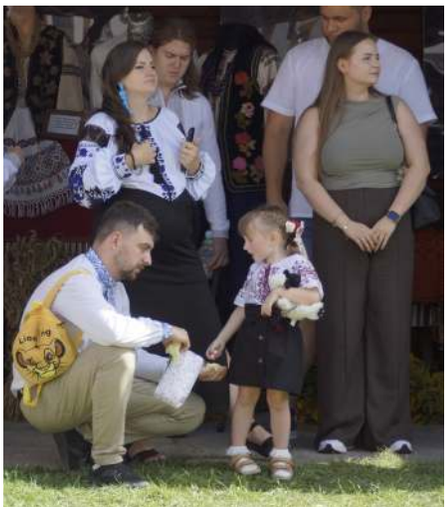

eprasa.pl 1c1a0bce90

Павло ЛОЗА
Фото автора статті

«Вишиванка на Майдані» – у Битівському замку

Наприкінці літніх канікул подвір'я Битівського замку наповнилося музикою, танцями та барвистими костюмами. 29 серпня до Битова завітав 29-й Мандрівний фестиваль української культури, в рамах якого відбувся захід «Вишиванка на Майдані».

Мар'ян Ґосподарек та Марко Сирник

Подія, організована фондом «Просвіта» з Валча у співпраці з Битівським культурним центром та місцевими представниками української меншини, була пов'язана з 34-ю річницею відновлення державності України. Тому концерт розпочався виконанням українського гімну та хвилиною мовчання, якою учасники вшанували пам'ять усіх жертв війни в Україні.

Потім на сцену вийшли артисти. Виступили гості з України та місцеві виконавці, серед яких – дитячий гурт фонду «Парасолька». Його учасники – українські діти, які оселилися в місті, тікаючи від війни. На сцену теж вийшов дитячий гурт «Жоржина» з Битова. Соло заспівала Юлія Литвин.

– Загалом у нас – 15-16 дітей. Цього разу на концерті їх було менше, оскільки деякі щойно поверталися з канікул. Але чудово, що всі батьки та діти були залучені до репетицій. Це дуже відповідально, – каже Мирослава Пригожденко, яка керує гуртом.

Також концерт мав кашубський акцент. Для глядачів виступив Кашубський ансамбль пісні й танцю «Битів».

Родзинкою вечора став виступ Академічного заслуженого ансамблю пісні й танцю «Черкаський народний хор».

Концертну програму «Вишиванки на Майдані» завершила співачка Ілона Сорока та український хор «Лілеї» з Битова.

– Два роки тому ми приготували кілька різдвяних колядок. Через деякий час разом з українськими активістами з Битова вирішили, що настав час створити хор. Так народилася «Лілея», – розповідає його керівниця Ілона Сорока, яка родом із Запоріжжя.

Учасницями «Лілеї» переважно є представниці української меншини, що мешкають у місті та околицях, а також громадянки України, котрі нещодавно приїхали до міста.

Під час заходу українські діячки з Битова продавали випічку та вишиті вироби, а вторговані кошти передадуть до ЗСУ.

На кінець концерту всім виконавцям дипломи вручив голова фонду «Просвіта» Марко Сирник.

Мандрівка, що триває понад тридцять років

Історія «Вишиванки на Майдані» відносно коротка, оскільки подію проводили вп'яте. Однак історія Мандрівного фестивалю української культури сягає 1990-х років.

– Розпочався він понад тридцять років тому з концерту у Валчі. Наступні концерти ми організували, зокрема, у Волових Лісах та Сипневі, де виступали автентичні фольклорні гурти, – згадує Марко Сирник, ініціатор фестивалю. Голова фонду «Просвіта» розповів, що деякі люди проїжджали десятки кілометрів, щоб потрапити на подію.

– Дехто навіть на велосипедах, – говорить він та додає. – Концерти відбувалися в різних містах з травня по вересень. Я хотів об'єднати їх в один формат. Так народився Мандрівний фестиваль української культури.

Протягом багатьох років фестиваль проходив, серед іншого, у Колобжезі, Члопі, Тучні, Свідвині, Хощні, Більсько-Бялій, Валчі. Щецін та Старґард також брали в ньому участь. Цьогоріч до фестивалю приєднався Битів. Ініціатива вийшла від місцевої української громади.

Дитячий гурт «Жоржина» з Битова

eprasa.pl 1c1a0bce90

– Чотири роки ми організовували нашу «Вишиванку» на головній площі міста. Цього року маємо велику підтримку від Центру культури в Битові, який організовує свої заходи на подвір'ї замку, де є постійна сцена, – каже Мирослава Ганаско, котра від самого початку була залучена до організації «Вишиванки».

– Переносити сцену на площу лише для одного заходу – це дуже дорого. Крім того, для нас тепер також краще робити захід на території замку, бо є місце, де можуть перевдягнутися гурти, – пояснює представниця української меншини. Більшість фінансової підтримки для цьогорічної «Вишиванки на Майдані» надійшла від фонду «Просвіта» у Валчі, організатора Мандрівного фестивалю.

– Ми підтримуємо захід як волонтери. Добре, що «Вишиванка» проводиться в рамах Мандрівного фестивалю, бо ми б не змогли запросити зірку події, – додає Мирослава Ганаско.

Академічний заслужений ансамбль пісні та танцю «Черкаський народний хор»

Збірка на ЗСУ

«Кому це потрібно?»

– Хоча політика іноді втручається в те, що ми робимо, саме ми, «знизу», повинні показувати, як все це має працювати, – сказав на початку заходу Мар'ян Ґосподарек, директор Центру культури Битова. Він наголосив, що місто завжди «відкрите, толерантне та охоче займається культурною діяльністю».

Проте навіть у Битові, де десятки років живуть поруч поляки, українці, кашуби, німці, помітним є вплив політики, яка породжує атмосферу ворожості до українського питання. Серед іншого, це помітно з коментарів на інформаційному сайті (ibytow.pl), де повідомлялося про подію. «Кому це потрібно? І чому?» та «Це повинні карати, а не популяризувати» – можна прочитати на сторінці сайту у фейсбуці під анонсом українського концерту.

– Ми всі бачимо, що часи нелегкі. Тому ще важливіше робити своє та не відступати від організації українських заходів, щоб не бути загнаними в «підпілля», – вважає Марко Сирник. Він додає, що цьогоріч був перший раз за весь час фестивалю, коли організатор найняв охорону. Так було під час концерту в Колобжезі.

– Навіть якщо наша українська меншина в місті невелика, ми повинні щось для них зробити. Також чудово, коли на концерт приходять українці, які нещодавно переїхали до Польщі. Хоча їх могло б бути більше, – зауважує голова фонду «Просвіта». Водночас, як зазначає українець, поляки також приходять на концерти в рамах Мандрівного фестивалю.

– Багато з них точно приїжджають на концерти у Валчі. І вони захоплені. А що стосується негативних коментарів у інтернеті. Вони там були й будуть. Давайте ми будемо робити свою роботу, – каже Марко Сирник.

***

Окрім Битова, в останні дні серпня 29-й Мандрівний фестиваль української культури відвідав також Свідвин та Валч. ●

Юлія Литвин

Хор «Лілея» з Битова

eprasa.pl 1c1a0bce90

Людмила ЛАБОВИЧ
Фото авторки статті

Підляська науково-літературна нагорода 2025

Ірина Вишенко та Єлизавета Нелипинська стали лауреатками Підляської науково-літературної нагороди за 2025 рік. Це єдина такого роду форма удостоєння заслужених перед українською справою підляшан.

Проголошення лауреатів нагороди під час пресконференції

Премію Підляського наукового інституту та Союзу українців Підляшшя присудили в цьому році вчетверте.

– Метою нагороди є вшанування і відзначення людей, заслужених у справі збереження, функціонування, розвитку і досліджень української мови і культури Підляшшя. Донедавна не було жодної форми вшанування тих, хто відіграє важливу роль у житті української громади Підляшшя і завдяки яким наша мова, культура і традиція зберігалися, вивчалися і передавалися наступним поколінням. І саме щоб заповнити цю прогалину, Союз українців Підляшшя та Підляський науковий інститут у 2022 році заснували Підляську науково-літературну нагороду, – пояснює директор Підляського наукового інституту д-р Григорій Купріянович.

Оскільки в 2022 і 2023 роках премія присуджувалася в рамах великого проєкту, фінансованого Національним інститутом свободи, нею удостоювали чотири особи за рік. У минулому і цьому роках у рамах невеличких ґрантів з бюджету Підляського воєводства нагороджується по двоє представників української громади, причому не обов'язково зв'язаних з науковим або літературним середовищем.

У яких категоріях удостоюватимуться підляшани, вирішує капітула, у склад якої входять особи, обрані головними управами Підляського наукового інституту та Союзу українців Підляшшя. Цього року це були: д-р Андрій Артем'юк, д-р Григорій Купріянович, Марія Рижик та д-р Микола Рощенко. Вони вирішили нагородити дві особи у категоріях «Художня творчість» та вперше – «Освітня діяльність».

Про те, хто став лауреатом цьогорічної Підляської науково-літературної нагороди, стало відомо 27 серпня під час пресконференції у Більську-Підляському.

– Лауреаткою Підляської науково-літературної нагороди за 2025 рік у категорії «Художня творчість» стала пані Ірина Вишенко, керівниця ансамблю «Гілочка» з Черемхи, який діє вже майже 30 років та виступає на фестивалях і концертах у Польщі та за кордоном, є лауреатом різних конкурсів. Ірина Вишенко, крім того, що веде колектив «Гілочка», є також вчителькою української мови у початковій школі в Черемсі та в садочку № 9 «Лісова поляна» у Більську-Підляському. Вона активно включається в українське життя на Підляшші, переказує українську культуру молодому поколінню та включає його у громадську діяльність, – говорить голова Союзу українців Підляшшя Марія Рижик.

Ірина Вишенко – дуже відома українська активістка, яка заснувала та вивела на високий рівень колектив «Гілочка» та виховала не одне покоління, передусім у Черемсі, в дусі пошани до рідної української культури. Її вихованки – це зараз учасниці «Добрини», вчительки української мови, ведучі українські передачі. Як написали члени капітули у своєму рішенні: «Характерною її рисою є глибока заангажованість у передання молодому

«Гілочка» та її керівниця Ірина Вишенко під час цьогорічного Українського фестивалю «На Івана, на Купала» (перша справа)

eprasa.pl 1c1a0bce90

Тадей КАРАБОВИЧ
Фото автора статті

Ювілей в Голі

6 вересня на території скансену в Голі, що на Володавщині Люблінського воєводства, відбулася ювілейна подія «Наша мала батьківщина», організована правлінням Товариства любителів скансену матеріальної культури Холмщини та Підляшшя в Голі. Нагодою стали ювілейні дати – 35 років існування Товариства любителів скансену в Голі та 35-та річниця заснування суспільно веденої Товариством культурної одиниці під назвою Скансен в Голі (1990-2025).

На ювілейну подію до Голі прибули представники воєводської влади, маршалківського уряду з Любліна, повітового управління з Володави та ґміни Старий Брус. На ювілей завітали також важливі для Товариства гості – голова Об'єднання українців у Польщі Мирослав Скірка і голова Союзу українців Підляшшя Марія Рижик. На заході було вручено культурні відзнаки «Zasłużony dla Kultury Polskiej» від міністра культури для Товариства любителів скансену матеріальної культури Холмщини та Підляшшя в Голі як організації та для трьох його членів, в тому числі для почесної голови Товариства Аліни Карабович. Староста повітового управління у Володаві нагородив членів Товариства почесними грамотами. Вітального листа надіслав від імені Департаменту національних меншин Томаш Шиманський, віцеміністр Міністерства внутрішніх справ і адміністрації.

Учасники ювілейного заходу прослухали три виступи про суспільно-культурну діяльність Товариства та концерт народного колективу «Поліська нота» з місцевості Колачі, який заспівав декілька польських та українських пісень.

Треба згадати, що Товариство любителів скансену матеріальної культури Холмщини та Підляшшя в Голі було засноване в непростий час – у 1990 році. Сталося це після політичного договору Круглого столу, який започаткував демократичні зміни в Польщі і які згодом отримали назву політичної трансформації. Всі ми знаємо, як важко будувалася демократична сутність, зокрема в локальних середовищах, де потрібні були довгі роки праці, щоб з'явилися її результати.

На початку суспільно-культурної роботи в Голі важливим було заснувати статутну одиницю, на основі якої можна було б провадити яку-небудь діяльність. Тож, відновлюючи в Голі церковне життя, ми заснували Товариство любителів скансену матеріальної культури Холмщини та Підляшшя в Голі, а згодом місцем діяльності став невеликий музей-скансен. Від 1990 року занедбана церква XVIII століття в Голі (1702 року) і новоутворений музей-скансен стали впізнаваними місцями на релігійній карті Люблінського надбужанського краю і культурній карті регіону. Зокрема через «Голянські ярмарки», видання «Українського літературного провулка» та інші культурні заходи. Тож ювілейне свято «Наша мала батьківщина» стало нагодою до спогадів, роздумів та рефлексії про діяльність Товариства. ●

поколінню рідних українських традицій та національної ідентичності, а також залучення до громадського життя».

Другою особою, удостоєною Підляською науково-літературною нагородою, була також жінка.

– У категорії «Освітня діяльність» лауреаткою стала Єлизавета Нелипинська, яка десятиліттями була вчителькою, педагогинею, а передусім директоркою садочка № 9 «Лісова поляна» у Більську-Підляському, в якому

Єлизавета Нелипинська разом із внучкою у 2023 році

чи не найбільша кількість дітей у Польщі вивчає українську мову як мову національної меншини. При садочку № 9 діє також ансамбль «Сонечко», у склад якого входять діти, які вивчають українську мову. Довгими роками пані директорка сприяла українським ініціативам та сама ініціювала заходи, які допомагали збереженню і розвитку української традиції. Це, на мою думку, виправдовує рішення капітули, аби нагороду отримала саме пані Єлизавета, – пояснює заступник голови Союзу українців Підляшшя д-р Андрій Артем'юк.

Єлизавета Нелипинська довгими роками піклувалася про розвиток навчання української мови у садочку № 9 у Більську-Підляському. Як написали члени капітули у своєму рішенні, пані директорка «відігравала ключову роль у створенні умов для того, щоб цей освітній заклад був місцем збереження та передачі наймолодшому поколінню Підляшшя рідної української мови та місцевих українських культурних традицій».

Крім того, Єлизавета Нелипинська активно включалася в життя української громади, зокрема багато років була членкинею журі поетичного конкурсу «Українське слово».

Урочисте вручення Підляської науково-літературної нагороди за 2025 рік відбудеться 5 жовтня у Більську-Підляському. ●

eprasa.pl 1c1a0bce90

Юлія КАМІНСЬКА
Фото з Вікіпедії

Світ краси та гармонії Олени Кульчицької

Її творчість на початку XX століття була справжнім новаторським проривом в образотворчому мистецтві. Вона експериментувала у різних художніх напрямах – портретному, графічному, пейзажному. Займалася художнім ткацтвом, створювала ескізи для кераміки, килимів, меблів, втілювала найсміливіші ідеї у моделюванні одягу, додаючи йому модернових і водночас самобутніх та колоритних елементів. Відродила забуті техніки офорту, дереворитy, ліногравюри. Її називали «Франком у малярстві, який у домі української культури затуляє кожну шпаринку». І все це про Олену Кульчицьку – українську мисткиню, художницю, невтомну дослідницю, яка своє довге й насичене життя присвятила мистецтву.

У родині Кульчицьких було троє дітей – найстарший син Володимир і двоє доньок – Ольга та Олена. Народилася Олена Кульчицька 15 вересня 1877 року в селищі Бережани на Тернопільщині. Її батько, Лев Кульчицький, мріяв стати архітектором, але обрав професію адвоката. Тож саме батько прищеплював вміння бачити прекрасне навколо себе і плекав у дівчинці прагнення займатись мистецтвом та підтримував у здобутті професійної освіти за кордоном. Мама, Марія Стебельська, також сприяла естетичному та художньому вихованню дітей, однак була дуже вимогливою.

Олена Кульчицька

Зі спогадів дитинства Олени Кульчицької про батьків: «Ми мусили тримати в порядку свої забавки, діставали багато решток різних матеріалів і мали, бавлячись, уміти ці ляльки одягати... Ми мали журнал для вбирання ляльок з кроями... Ці забави з ляльками виробили в нас добрий смак». «Уміння батька шукати в природі задоволення естетичних почуттів переносилось на дітей... Думаю, що незвикла любов батька до природи і мамин гарний смак мали великий вплив на наше захоплення красою». Отже, діти зростали в атмосфері цілковитої гармонії та естетики.

Освітній фундамент і перша практика

Олена спершу закінчила школу при монастирі сакраменток у Львові 1894 року, а згодом почала відвідувати мистецькі студії у Львівській художньо-промисловій школі. Після цього були приватні студії від художників Станіслава Батовського-Качора й Романа Братковського, але дівчина прагнула більшого, тому поїхала на навчання до Відня, де сформувався фундамент її світогляду як мисткині. У віденській художньо-промисловій школі Олена опанувала курс доволі складної техніки ужиткового мистецтва – емальєрства, зокрема забутий напрям – перетинчасту емаль, що був поширений у Київській Русі X-XI століття. Свої найвідоміші роботи у цій техніці Кульчицька створила саме у Відні, оскільки там були відповідні технічні умови й матеріали. «Техніка правдивої емалі дуже складна, вимагала фізичної сили і витривалості. Я працювала рано на звичайних своїх заняттях, а пополудні йшла у відділ емалі, працювалось там при дуже високій температурі. З часом, коли пізнала я спосіб праці, пробувала витворити власні композиції».

Олена подорожувала Європою, знайомилась з мистецтвом різних стилів і зразків. Європейський модерн згодом вона майстерно й тонко поєднувала з тематикою українського символізму. 1905 року родина Кульчицьких переїхала на Гуцульщину до Косова, де батько, вийшовши на пенсію, відкрив адвокатську контору. Він обстоював права селян, переймаючись їхніми проблемами.

За свою випускну роботу – металева скринька з емалевим оздобленням – 1907 року Кульчицька отримала найвищу нагороду Віденської торгово-промислової палати, що стало першим визнанням її мистецьких здібностей. Після завершення навчання у Відні Олена Кульчицька повертається до Львова і розпочинає педагогічну діяльність у приватному ліцеї королеви Ядвіги. До речі, упродовж 30 років Олена була вчителькою.

1909 року відбулася перша персональна виставка молодої художниці. Серйозно захопилася графікою малих форм – поштовими листівками та книжковими знаками (екслібрисом). Поштову листівку, зокрема, вона вважала одним з найзручніших засобів популяризації мистецтва. Того ж 1909 року не стало батька. Олена разом з мамою та сестрою переїхала до Перемишля і отримала нову посаду в Державній учительській семінарії – викладачка рисунку. Саме тут розпочався яскравий період у житті Олени – творча українська молодь гуртувалася на мистецьких вечорах, виставках, концертах.

Мистецтво на воєнних перехрестях

У Перемишлі художницю застала Перша світова війна. Говорячи сучасною мовою, Олена Кульчицька почала займатися волонтерською діяльністю – активно допомагала полоненим їжею, грошима, мала свідому громадянську позицію. У період війни родина зазнавала постійних переслідувань, Кульчицькі опинилися під загрозою ув'язнення. Брат матері Роман Стебельський організував їхній переїзд до Відня.

eprasa.pl 1c1a0bce90

Воєнний період став поштовхом до розкриття у творчості Олени ще одного напряму мистецтва – графіки. «1914-1917 роки дали мені невичерпні джерела для зображення злиднів, кривд, несправедливостей і болючих несподіванок, що цілою вагою придавили душу кожного українця», – так висловлювалась художниця про свої переживання та діяльність того часу.

Тематиці графічних робіт Кульчицької притаманна філософська компонента з акцентом на релігійність. Серед робіт, де відтворено образи святих, найвідоміші – «Христос – Виноградна лоза», «Розп'яття», «Хрещення України-Руси», ілюстрації до новел Василя Стефаника «Дорога», а також художнє оформлення поеми Івана Франка «Мойсей», «Лис Микита». Загалом Кульчицька оформила понад 70 дитячих творів. Цілі покоління на Галичині зростали на казках з ілюстраціями мисткині. Твори Кульчицької були більш модерними порівняно з малюнками інших популярних художників дитячої книжки. Проілюструвала чимало книг, альманахів, читанок, серед найвідоміших – «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського, «Зоряний хлопчик» Оскара Вайльда, «Слово о полку Ігоревім». Створювала художні цикли історичних творів: «З історії княжих часів», «Портрети українських письменників», «Славні жінки минулого», «Легенди гір і лісів». Загалом у її доробку – понад 1500 книжкових ілюстрацій та елементів оформлення книг.

Багатогранність таланту і світогляду

1918 року родина повернулася до Перемишля, де художниця продовжила працювати, вдосконалюючи свої різнопланові здібності. Вона створювала орнаменти у килимарстві, наповнюючи його суто українськими і водночас модерними стилізованими елементами.

Упродовж 1909-1938 років за її дизайнерськими проєктами виконано близько 80 високомистецьких килимів, які експонувалися на виставках народних промислів і сучасного мистецтва у Кракові, Варшаві, Празі, Києві, Львові, Коломиї.

Олена Кульчицька була також талановитою дизайнеркою українського одягу. Вона поєднувала у своїх моделях сучасний витончений стиль з етнічним, традиційним, притаманним певному регіону та історичному періоду. Створила і впорядкувала альбом «Народний одяг Західних областей України», це 74 таблиці й понад 100 малюнків, які дають колоритне і повноцінне уявлення про стрій різних країв та навіть селищ. Видання містить зразки одягу українців Лемківщини. Це був свого роду майстерно ілюстрований довідник з української моди, історичний документ, що фіксував особливості одягу, а також давав наочну інформацію про прикраси та інші аксесуари.

Повернення до Львова було ознаменоване болісними подіями: 1939 року померла мати, а наступного – сестра. Розраду і заспокоєння Олена шукала в праці, вона стала співробітницею Наукового товариства Шевченка.

1941 року на зміну радянській владі прийшла німецька, а 1944 року знову повернулися «совєти». За цей період багато митців, науковців, літераторів виїхали, рятуючись від переслідувань і репресій. Олена Кульчицька залишилася у Львові. У 1945 році Кульчицька отримує звання професорки на кафедрі оформлення книги у новоствореному Львівському поліграфічному інституті ім. І. Федорова.

Кожен історичний період закарбувався у роботах Олени Кульчицької в різних художніх стилях і техніках, відображаючи душевний та емоційний стан художниці. Початок мистецького шляху, віденський період були наповнені легкістю, романтизмом та закоханістю у рідний край, життя, природу – тоді у пейзажах та портретах Олени панували акварельні фарби. Перша світова війна, Голодомор і сталінські репресії, Друга світова війна – усі лихоліття, темні та трагічні перехрестя української історії художниця відображала у графічних роботах. Саме у графіці вона здобула найвищу професійну оцінку і стала беззаперечним авторитетом. У 1947 році Кульчицька намалювала графіку «Поранена левиця», символічно вклавши у цей сюжет образ України, що й зараз відгукується нам у болючому сьогоденні.

Мистецтвознавиця Любов Кость так писала про Кульчицьку: «Вона йшла своєю дорогою і орієнтувалася на здобутки західно-європейського мистецтва. Про життя художника свідчать його твори, вона не малювала вождів і не оспівувала радянську владу. Це була потужна індивідуальність, яка мала свій глибокий погляд на світ».

Попри те, що художниця не симпатизувала радянській владі, не малювала на замовлення вождів і не була в партії, її не вислали до Сибіру, як багатьох представників інтелігенції, в яких влада вбачала небезпеку. Ба більше, у 1951-му у віці 74 років їй було дозволено стати депутаткою Верховної Ради, надано звання Народної художниці – це був суто політичний крок влади, бо популярність і визнання її майстерності серед шанувальників було дуже широким, а вік був доволі поважним, тож якоїсь загрози для режиму вона вже не становила. У віці 90 років Олену Кульчицьку удостоїли ще й Шевченківської премії, але, на жаль, вона не встигла її отримати... 8 березня 1967 року вона відійшла у засвіти. Всі свої роботи заповіла народові України, вони поповнили експозицію Львівського музею українського мистецтва. ●

Графіка Олени Кульчицької «Поранена левиця»

eprasa.pl 1c1a0bce90

Свято-Успеньска Лавра в Уневі. Фото з фейсбук-сторінки

Марко ПОСТІВ-ЯРУГА

Єромонах Яков – Студита – о. Ярослав Мадзелян – Лемко

Продовження з попереднього номера

По Білим Борі од рока 1990 до 1993 р. разом з двома іншыма студитами о. Яков душпастирювали в Циганку, а пак выіхали на Украіну, до Унівской Сьвято-Успеньской Лавры. Над самісім морьом были коротко, але парохіяне іх тямлят (знимкы 4-5). На пятій знимці сут разом з о. Григорьом Назаром, котры не так давно о. Якова так споминали: «Єден з нашых священників, о. Ярослав Мадзелян, заложыл ту (адже в Новиці - М.П-Я.) осередок для молодежы САРЕПТУ. Тямит ся мі прекрасний образ літніх реколекций: гурма молодых люди заміст смартфонів в руках тримала мотузкы и по молитовных „чьотках" вязала на них бундзликы. Тихісьо бесідували: *Господи, Ісусе Христе, Сыне Бога Жывого, помилуй мене грішного*. Вчыли ся Ісусовой молитвы. Приіхал єм ту (адже до Горлиц – М.П-Я.) перед 15 роками и єм в тій земли, в тых людях залюблений по уха, – оповідат о. Назар. – Был бым прещасливым чловеком, кєд міг бым ту остати до емеритуры. Початкы не были легкы. Лемкы то люде так тверды як іхня камениста земля, з котрой урожай мусят вырывати. За дуже пережыли. По операциі „Вісла" ищы не загоіла ся рана, з дня на ден мусіли лишыти хыжы, котры збудували іх предкы. Іхню історию треба зрозуміти. Сесы люде мусят мати час, жебы переконати ся до тебе. Початково бесідували о мі – „отец Назар", аж по кількох роках назвали мня – „наш отец". *Наш отец* до пенсиі не дожили, але в Горлицях Богу оддали свою душу.

Отец Яков на проханя митрополита кир Івана Мартиняка погодили ся на сім років свій монастир замінити на Высову, вернули до душпастирской праці. Стара лемківска пословиця бесідує: *Де ся хто вылягне, там го и тягне*, отця Якова тіж ся тото тичыт. За то на конец душпастырской діяльности пришли до Высовы, бо одтале барз блиско мали до прадідівской земли, де на сьвіт Божий приходили Іхні родиче, адже до Ізб и Чертіжного. Кєд в Чертіжнім ходили по тім, што остало по нашым цмонтери, пошпотали ся на кавальци желіза, ледво што →

Фото з сайту cyganek.ndg

Фото автора статті

eprasa.pl 1c1a0bce90

вызераючым зо земли, вытягли го, жебы іншы на нім ся юж не шпотали. Вздріли, же то не желізо а крест, адже взяли го, оддали до реновациі и дарували гладышовянам (знимка 6). Кєд оновлений вернул з Ряшова, на півмісяци вказал ся напис: *19 ПАВУК 33 ТЕОДОР*, підповідаючый, же сес крест в 1933 р. выкули дідо о. Якова – Теодор Павук. Крест з Чертіжного гнеска не лем мешканцям Гладышова нагадує о жертвах морового повітря и Акциі „Вісла".

Можна бы ту речы, же о. Яков ціле жытя идут за Істинным Сонцьом фурт крачаючы дорогом сонця (душпастырюваня зачали на східній, а скінчыли на західній Лемковині) и кланяти ся ***Сонцю Правды*** вчыли не лем Лемків. Отец Ярослав Мадзелян так юж мали, же там, де ся лем затримали, то все дашто нове и благе зачынало ся родити, так было и на посьлідній іхній парохиі. За высівскых дни о. Якова приспішыли стараня о поворот греко-католицкой каплиці на горі Явір, зашли аж до суда. Каплиця Покрова Пресвятой Богородиці на Яворі до Греко-католицкой церкви вернула не так давно (2017 р.), кєд о. Яков были юж во Львові. Они думками до кінця жытя мандрували Бескыдами, люде вертаючы на рідну землю были блискы Іхньому серцю до послівных, туземных дни. Колиси завезли мня до Унева, то выняткове місце. Гнешні монастыр зышол до села (знимка 7), на старинній чернечі горі сут лем фудаменты первісной монашой церкви и могылы першых монахів. Высівска гора тіж штоси в собі має, што нам єст дороге, так як унівска, хоц ани монашых гробів, ани монастиря ту ніт (православний єст в селі). Отець Яків любили приходити на гору Явір з молитвом, нераз хотіли на самоті побыти з Богородицьом и з Єй Єдинородным Сыном. На сесу гору притігали и нас, то за рады Них на горі Явір почали ся явірскы моліня в час Різдвяных и Великодных свят, якых скорше не было на Яворі.

Высокопреподобний отче Якове, обіцюєме Вам, же в молитвах все будеме о Вас памятати, дуже Вам завдячаме. Вы, Отче Єромонаше Якове, потрафили сте зєднати на спільні молитві гладышовян вшыткых віроісповідань, 9 червця 2007 р. завдякы Вам и о. Артурови Бараньчукови цілий Гладышів (розєднаний од 1967 р.) оддал чест и шану предкам 9 червця 1947 рока, выгнаным з Рідной Землі. Того дня на єднім холеричнім цмонтері поставыли сме крест, отриманий од пароха, а на другім деревяний и величезный камін з пропамятном таблицьом. Не лем гладышовяне оддают Вам шану, тепло споминают Вас парохіяне каждой станиці, яку сте вели через Ісуса Христа прямо до Сотворителя. Знали сте сіяти Боже Слово и на каменистій лемківскій земли як нихто іншый, металисте го так, жебы не лежало на камінях, а на добрий ґрунт падало, та фурт доглядали сте, жебы пак цілий час выдавало овочы на славу Божу и хосен людям. Зо щырого серця хочеме подякувати Богу, же післано Вас до нас. Словами не мож подякувати за вшыткы блага, якыма обдарували сте будучых в потребі. Вдячны сме Вам за щыры и глубокы слова, якыма фурт напроваджали сте нас на дорогу праву, пряму до Бога. Дякуєме за кажду науку зміцнену штоденном Вашом поведінком. Обіцюєме, же од горы Явір ся не одчужаме, на сесім Святім Місци фурт в молитвах будеме поручати свої турботи Богородиці, Цариці наші, та Всевышнього просити будеме, жебы, яко Человіколюбец, нагородил Вас вічным жытьом. Будеме старати ся нашым горьом и туземныма турботами не сумувати Вашой душы. Вічная Вам Память. ●

ВІСТІ З ЛЕМКІВЩИНИ

«Двурнік – Дровняк. Натхнення»

6 вересня в Музеї Никифора в Криниці-Здруй відбулося відкриття виставки «Двурнік – Дровняк. Натхнення».

Виставка базується на мистецькому діалозі між двома особистостями – художником-примітивістом лемківського походження Епіфанієм (Никифором) Дровняком та Едвардом Двурніком, одним з найбільш шанованих і впізнаваних польських професійних художників, якого колись надихав Никифор і творчість якого супроводжувала Двурніка протягом усього життя. Але це не заважало митцю розвивати власну оригінальність.

«Чудова виставка та дуже цікава концепція тимчасової експозиції, з введенням до постійної експозиції робіт Едварда Двурніка. Гарна історія про творче захоплення маленьким Майстром», – пише на своїй сторінці у фейсбуці після відвідування вернісажу Наталія Гладик, членкиня Об'єднання лемків та колишня голова Центру культури імені Богдана-Ігоря Антонича у Ґорлицях.

Виставку підготували до 130-річчя від дня народження Епіфанія Дровняка та 60-річчя відкриття Двурніком криницького художника. Експозиція охоплює 40 робіт Едварда Двурніка.

Виставку «Двурнік – Дровняк. Натхнення» (Dwurnik – Drowniak. Inspiracje) можна оглянути до 23 листопада в Музеї Никифора в Криниці-Здруй. Адреса: вул. Bulwary Dietla 19.

11-й Фестиваль Зиґмунта Гаупта

Об'єднання лемків як співорганізатори запрошують на 11-й Фестиваль імені Зиґмунта Гаупта. Він відбудеться з 8 по 12 жовтня в Ґорлицях.

«Чудові гості, насичені змістом зустрічі та концерти. До зустрічі на фестивалі!» – спонукають до участі у події співорганізатори.

У програмі, серед іншого, зустріч із докторкою Ольгою Соляр, авторкою книги «Дике поле. Воєнна історія». Нагадаємо, що це репортаж про перший рік повномасштабної війни в Україні, який авторка – дослідниця та волонтерка – пережила разом із солдатами 128-ї окремої бригади територіальної оборони «Дике поле». Зустріч з Ольгою Соляр, яку можна переглянути онлайн, відбудеться 11 жовтня (початок – о 18:30). Того ж дня можна долучитися до зустрічі, також і онлайн, з Томашем Шершнєм, автором книги «Бути гостем у катастрофі». Його робота є антропологічним есе про те, як ми дивимося на зображення війни в Україні. Книга стала теж спробою розповісти історію цієї війни через візуальність та мистецтво.

Фестиваль Зиґмунта Гаупта – спільна ініціатива окремих осіб та установ, що прагнуть популяризувати творчість талановитого, але забутого польського письменника. Фестиваль був ініційований польським письменником Анджеєм Стасюком, котрий живе в селі Воловець на Лемківщині та виступає художнім керівником цього заходу.

11-й Фестиваль імені Зиґмунта Гаупта відбудеться в Культурному центрі в Ґорлицях за адресою: вул. Michalusa 4. Більше інформації про подію та повну програму можна знайти на вебсайті festiwalhaupta.pl.

Підготував Павло ЛОЗА

eprasa.pl 1c1a0bce90

РЕЦЕНЗІЇ

«Редакція» – комедія/драма. Режисер: Роман Бондарчук. Виробництво: Україна, Німеччина, Чехія та Словаччина, 2024 рік. Тривалість – 126 хв.

Леся КОРОСТАТЕВИЧ

Журналістика, що перетворилася на бізнес

Цей фільм розповідає про співробітника музею Юру, який вирушає до Олешківських пісків на Херсонщині, щоб сфотографувати червонокнижного бабака. Такі знімки мали стати доказом, що тварина мешкає на території, де планують вирубати ліс бізнесмени. У разі підтвердження цю місцевість можна було б включити до природоохоронного проєкту «Зелений пояс Європи».

Проте події розгортаються зовсім не так, як планував хлопець: Юра випадково стає свідком підпалу лісу. Він фотографує злочинців і, намагаючись домогтися справедливості, приносить докази до місцевої газети. Саме з цього моменту герой стикається з жорсткою реальністю: локальні медіа замість важливих тем, наприклад, волонтерства для військових, публікують «джинсу» й повністю залежать від політиків. Виявилося, що преса, яку називають «четвертою владою», відмовилася від своєї головної ролі – чесно відображати реальність і більше не несе жодної моральної відповідальності перед суспільством.

У містечку на Херсонщині є дві редакції газет. Перша, до якої звернувся Юра, відмовилася публікувати матеріали: вони бояться посилення тиску на видання, а до того ж мають власні проблеми – хтось намагається захопити їхній будинок рекетом. Інша редакція працює без жодних перешкод, проте її статті підлаштовані під місцеву владу та скоріше нагадують рекламну агенцію провідної політичної партії, ніж справжнє видання. Спосіб, яким вони заробляють гроші, теж сумнівний: журналісти шукають брудні компромати на місцевих бізнесменів і шантажем вимагають від них виплати за нерозголошення таємниць. Саме ця газета забрала матеріали Юри, проте їх так і не опублікувала. Аби мати на нього вплив, редактор запропонував хлопцю стати «журналістом» у їхній редакції. Тим часом Юру звільнили з музею, де він працював раніше, через його спроби добитися справедливості у справі підпалу. Тож він погодився стати журналістом.

Фільм показує дві групи героїв. Перша – чесні, ті, хто бореться за правду, наприклад, бджоляр, який допоміг Юрі потрапити до Олешківських пісків. Він простий, мудрий чоловік, не багато говорить, але вміє слухати. Бджоляр розповідає хлопцю, що давно відійшов від міського життя, став ближчим до природи та почав вирощувати бджіл. Його роль невелика, проте образ запам'ятовується: він перший показує Юрі, що є світ, де все ще діють прості правила: допомагай та не обманюй. Інша героїня – Лєра, колега Юри з нової редакції. Вона єдина у газеті виконує роботу журналістки сумлінно. Дівчина не мовчить і не приховує правду, на відміну від своїх колег. Її щирість та рішучість проявляється навіть у деталях: вона бореться за використання фемінітивів у текстах, коли колеги категорично проти, намагається витягти іншу дівчину з аб'юзивних стосунків, підтримує волонтерів. Лєра вірить, що після перемоги люди, які повернуться з фронту, не терпітимуть беззаконня у владі й вимагатимуть відновлення справедливості. Журналістка прямолінійна, іноді втомлена, проте ніколи не байдужа. Вона – приклад того, як навіть у згнилій системі можна залишитися людиною.

Інша група персонажів – повна протилежність Лєрі та Юрі. Це її колеги, керівництво газети, організатори сумнівних схем із видурювання грошей, місцеві політики. Усіх їх поєднує одне – вони прагнуть збагатитися за рахунок інших. Їх не цікавить правда та справедливість, тільки дохід і особиста вигода. Тому вони переходять будь-які межі: шантажують чиновників, фабрикують фейкові відео з кандидатом у мери, навіть коли той перебуває в комі.

Історія цих персонажів відображає широкий пласт проблем, які «Редакція» намагається розкрити. У кінострічці ці підтексти висвітлюють реальність сучасної України, де корупція, байдужість і ігнорування проблем є нормою. У цьому світі медіа більше займаються сенсаціями, ніж пошуком правди. Журналісти показані як ті, хто намагається пристосуватися до системи, замість того, щоб змінювати її. Вони шукають вигоду у будь-якій ситуації – навіть у трагедії.

Особливу роль у фільмі відіграє образ бабака, це також алюзія до американського фільму «День бабака», в якому герой проживає один і той самий день. Тут тварина є символом бездіяльності та циклічності: як знак того, що суспільство часто ігнорує власні проблеми, сподіваючись, що вони вирішаться самі. Цей мотив переплітається з образом торнадо, яке символізує хаос і безконтрольність у країні.

Образи природи у кінострічці мають теж міфологічний підтекст, що нагадує легенди про покарання за людську байдужість. Кульмінаційна сцена, карнавально-абсурдне зібрання можновладців та журналістів, підсилює ці мотиви й залишає відчуття хаосу.

Загалом, фільм «Редакція» демонструє, як корупція та апатія руйнують суспільство. Медіа, які мали б бути голосом людей, перетворилися на інструмент вигоди. Виходить замкнене коло: громадяни не довіряють журналістам, бо ті працюють на владу, а журналісти виправдовуються тим, що іншого виходу немає. У результаті реальні проблеми – вирубка лісів, підпали, рекет, війна, корупція, шахрайські схеми, політичні маніпуляції – лишаються поза увагою. Фільм нагадує, що мовчання тільки зміцнює цю гнилу систему, бо без відповідальних медіа не може бути відповідального суспільства. Поки журналісти шукають вигоду, а не правду, реформи не принесуть змін. Проте найстрашніше – люди починають звикати до цієї реальності. ●

eprasa.pl 1c1a0bce90

Поморський відділ ОУП та Театр Навпаки запрошують на JarmaRock FEST – найбільший фестиваль української музики у Польщі! Це подія, яка відбувається 49-й раз поспіль і має свою довголітню історію і власну традицію.

В програмі заходу – концерти українських зірок з Польщі і України, зустрічі, мистецькі проєкти (ArtBox).

17-18 жовтня у клубі B90 в Ґданську фестиваль відчинить свої двері для кожного, хто прагне відчути справжню українську енергію.

ПРОГРАМА

П'ятниця 17.10.2025. 19.00 – відкриття клубу B90

20.00-04.00 – концерти гуртів: Віри Дуди, Із Дніпра, Гуртом, Шаравари, DJ

Субота 18.10.2025. 18.00 – відкриття клубу B90

19.00-04.30 – концерти гуртів: Darie Lu, Alyona Alyona, SadSvit, Hoyraky, DJ

Фестиваль організовано завдяки дотації міста Ґданськ, Поморського воєводства, міністра внутрішніх справ та адміністрації.

Квитки можна придбати на фейсбук-сторінці – JarmaRock FEST.

Для школярів початкових шкіл (діти до 14 років) – вхід вільний.

Вітаємо нашу Ювілярку!

Пані Галина Криванська-Овсіцька святкує свій 91-й рік життя!

Тож ми, Ваші вихованці,
бажаємо Пані Професор
ще многих літ життя у здоров'ї, спокої
і надії на Перемогу України.

Ви завжди у наших найкращих споминах!

Колишні Ваші учні українського класу
Педліцею у Бартошицях (1957-1962)

Наше Слово **Adres:** Redakcja "Nasze Słowo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa, tel.: **biuro redakcji** – tel./fax 22 677-88-10, +48 510-162-854, redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46, redakcja – 22 677-84-45. **E-mail:** redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl Internet: www.nasze-slowo.pl **Kolegium Redakcyjne:** Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuczenko, Anastazja Krawczuk. **Zespół redakcyjny: pełniący obowiązki redaktora naczelnego** – Paweł Łoza, **sekretarz** – Tetiana Daniuczenko, **redaktorzy** – Igor Szczerba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), redaktor stylistyczny – Anna Russu, redaktor techniczny – Olga Michaluk, **biuro redakcji** – Katarzyna Stepan. **Współpracownicy:** Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Olena Humeniuk (Kijów), Adam Wiewiórka (Legnica), Daryna Popil (Warszawa), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniański (Gładyszów).
Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7 03-614 Warszawa, tel.: 22 679-96-77 (sekretariat), E-mail: sekretariat@ukraincy.org.pl, biuro@ukraincy.org.pl Internet: http://ukraincy.org.pl **Fotoskład:** Redakcja „Nasze Słowo" **Druk:** Drukarnia „Efekt". Nakład 1700 egz. Pismo dofinansowano ze środków budżetu państwa Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa.
Konto bankowe dla wpłat w PLN: 47 1160 2202 0000 0000 5515 6292
Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD: IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa,
Konto bankowe dla wpłat tylko w USD: IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa.

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji. Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy. Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika. Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa" wyłącznie za zgodą redakcji. Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Słowo" dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w wybranych EMPiK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autora/ów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Статті виражають точку зору авторів і не можуть уособлювати офіційну позицію Міністра внутрішніх справ та адміністрації.

eprasa.pl 1c1a0bce90

Управа Мазурського Відділу Об'єднання Українців у Польщі і Греко-Католицька Парафія пп. Пресвятої Тройці в Гіжицьку запрошують на

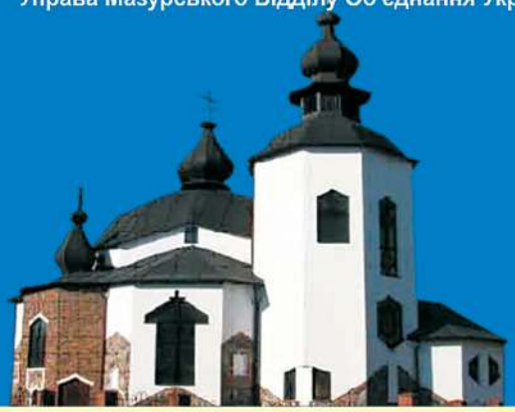

XXIV Міжнародні Концерти Церковної Музики 2025

4.10.2025р. СУБОТА

16.00. Греко-католицький храм у ВЕНГОЖЕВІ. Концерт за участю:
Вокального ансамблю „Яворина" музичної школи м.Злотий Потік (Україна), Квартету „Любисток" з Кременця (Україна), Хору кафедрального собору Св. Пророка Іллі ПЦУ м. Дубно (Україна), Камерного хору „Basileus" з парафії Успіння Пресвятої Діви Марії у Варшаві (Польща), Хору „Благословення" з парафії Св. Йосафата у м Шептицький, Львівська область (Україна), Камерного Хору „Comendo" з парафії Отців Василіян у Варшаві (Польща), Хору „Credo" парафії Холмської ікони Божої Матері з Луцька, Волинської єпархії ПЦУ (Україна).

18.00. Греко-католицький храм у ГІЖИЦЬКУ. Концерт за участю:
Вокального ансамблю „Яворина" музичної школи м.Злотий Потік (Україна), Квартету „Любисток" з Кременця (Україна), Хору кафедрального собору Св. Пророка Іллі ПЦУ м. Дубно (Україна), Камерного хору „Basileus" з парафії Успіння Пресвятої Діви Марії у Варшаві (Польща), Хору „Благословення" з парафії Св. Йосафата у м Шептицький, Львівська область (Україна), Камерного Хору „Comendo" з парафії Отців Василіян у Варшаві (Польща), Хору „Credo" парафії Холмської ікони Божої Матері з Луцька, Волинської єпархії ПЦУ (Україна).

5.10.2025р. НЕДІЛЯ

9.00 Греко-католицький храм у БАНЯХ МАЗУРСЬКИХ. Свята Літургія і концерт за участю:
Вокального ансамблю „Яворина" музичної школи м.Злотий Потік, керівник Галина Побурінна-Чорній (Україна)

9.00 Греко-католицький храм у ВИДМІНАХ. Свята Літургія і концерт за участю:
Камерного Хору „Comendo" з парафії Отців Василіян у Варшаві, диригент Ореста Кінаш (Польща)

10.00 Греко-католицький храм у ВЕНГОЖЕВІ. Свята Літургія і концерт за участю:
Камерного хору „Basileus" з парафії Успіння Пресвятої Діви Марії у Варшаві, диригент Роман Дрозд (Польща)

10.30 Римо-католицький храм у ВІЛЬКАСАХ. Концерт за участю:
Хору кафедрального собору Св. Пророка Іллі ПЦУ м. Дубно, диригент Сергій Гавриленко (Україна)

10.45 Римо-католицький храм у ГІЖИЦЬКУ, Вілановський район. Концерт за участю:
Квартету „Любисток" з Кременця (Україна)

11.30 Греко-католицький храм у КРУКЛЯНКАХ. Свята Літургія і концерт за участю:
Хору „Credo" парафії Холмської ікони Божої Матері з Луцька, Волинської єпархії ПЦУ (Україна)

12.00. Греко-католицький храм у ГІЖИЦЬКУ. Архиєрейська Свята Літургія і екуменічна молитва – Панахида за полеглих захисників України в російсько-українській війні (з 2014 року донині) за участю:
Хору „Благословення" з парафії Св. Йосафата у м Шептицький, Львівська область, диригент Оксана Андрейчук (Україна)

16.00. Євангельсько-аусбурський храм у Гіжицьку. ГАЛА-КОНЦЕРТ

За участю:
Міжпарафіяльного євангельського хору (парафії: Рин, Мронгово, Гіжицько), диригент Мартина Лукашевіч (Польща)
Вокального ансамблю „Яворина" музичної школи м.Злотий Потік, керівник Галина Побурінна-Чорній (Україна)
Йоланти Вагнер - сопрано та Лукаша Вронського - органи (Польща)
Квартету „Любисток" з Кременця, керівник Ольга Гаврилюк (Україна)
Хору кафедрального собору Св. Пророка Іллі ПЦУ м. Дубно, диригент Сергій Гавриленко (Україна)
Камерного хору „Basileus" з парафії Успіння Пресвятої Діви Марії у Варшаві, диригент Роман Дрозд (Польща)
Хору „Благословення" з парафії Св. Йосафата у м Шептицький, Львівська область, диригент Оксана Андрейчук (Україна)
Камерного Хору „Comendo" з парафії Отців Василіян у Варшаві, диригент Ореста Кінаш (Польща)
Хору „Credo" парафії Холмської ікони Божої Матері з Луцька, Волинської єпархії ПЦУ, диригент Катерина Токало (Україна)

Почесний патронат:
Високопреосвященний Аркадій Трохановський Владика Ольштинсько - Гданський
Співфінансується з бюджетних коштів;
Міста Гіжицько, Самоврядування Вармінсько-Мазурського Воєводства, Гіжицького Повіту, Гміни Видміни, Гміни Гіжицько, Гміни Круклянки, Гміни Венгожево, Венгожевського Повіту, Гміни Бані Мазурські і приватних спонсорів.

Patronat Medialny:

eprasa.pl 1c1a0bce90